

مجتمع آموزشی دانشگاه شیراز

دبستان دخترانه دانشگاه شیراز

پایه: پنجم	فارسی			نام درس		
روان خوانی و درک متن «چنار و کدوبن»				موضوع		
زمان: ۵۰ دقیقه		۲		فصل		
۱۳۹۹		تاریخ:	۴۰	الی	۳۹	صفحه
تهیه کننده: گروه آموزشی پنجم دبستان						

ناصر خسرو قبادیانی

ناصر خسرو قبادیانی **شاعر**، **نویسنده** و **جهانگرد بزرگ قرن پنجم** بود.
وی از جوانی به تحصیل علوم پرداخت. در سال ۴۳۷ هجری قمری به جهت خوابی که دید،
کارهای دولتی را رها کرد و به **سفر حج** رفت. در این سفر به **مصر** رفت و چندسالی در این
کشور ماند.

حاکمان **سلجوقی** در صدد کشتن وی برآمدند، پس به ناچار به **بدخشان** فرار کرد.
سرانجام در سال ۴۸۱ هجری قمری در روستایی در ولایت **بدخشان افغانستان** وفات یافت.
از **آثار** ناصر خسرو می‌توان به **سفرنامه** و **دیوان اشعار** اشاره کرد.

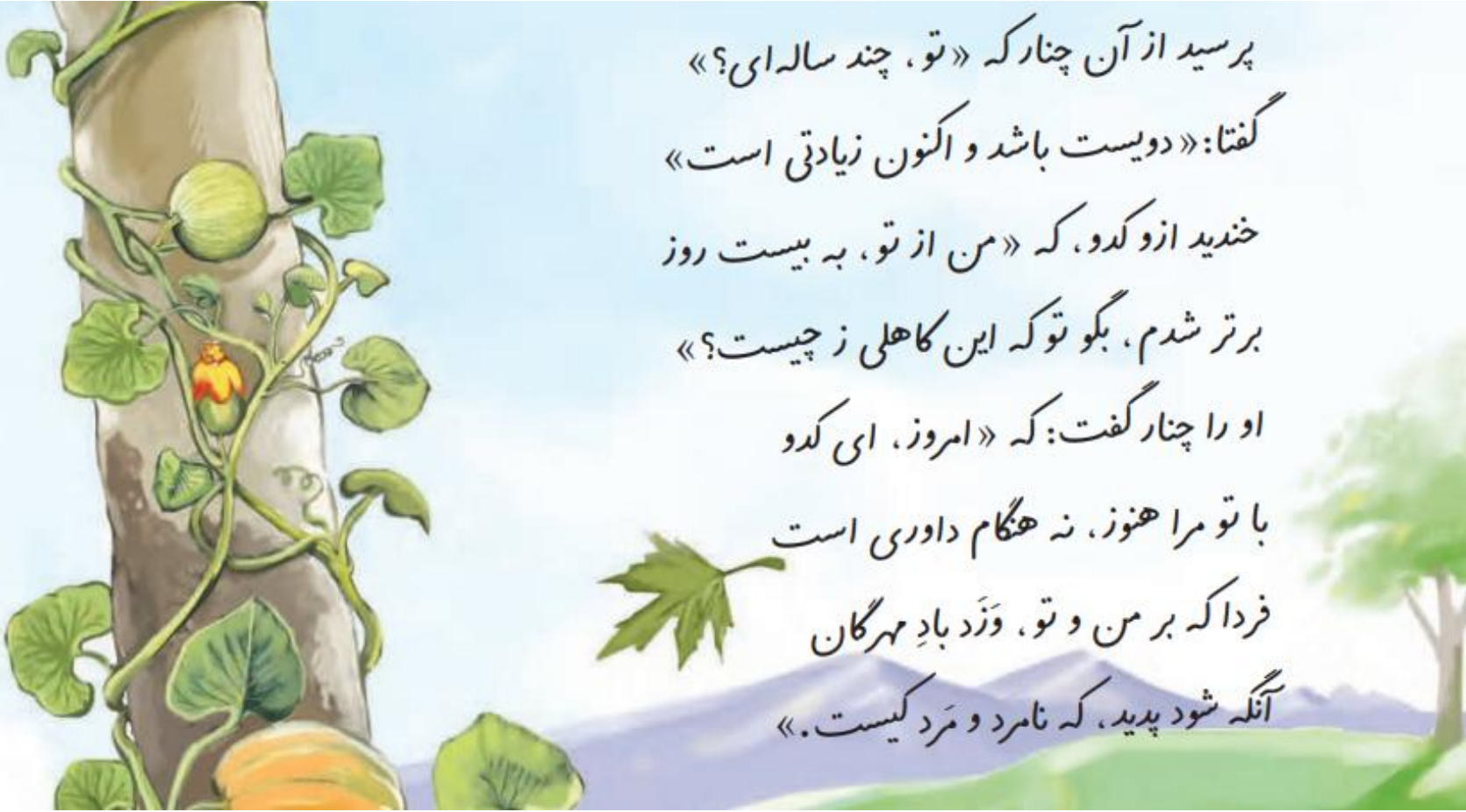

درس پنجم

چنار و کدوین

بوته‌ی کدویی در کنار چنار کهن سال و بلند قامتی روید؛ در مدّت بیست روز، قد کشید، از تنه‌ی درخت پیچ خورد و به بالاترین شاخه‌ی چنار رسید. همین که خود را در آن بالا دید، باورش شد که خیلی بزرگ شده است. نگاهی به چنار کرد و ...

پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله‌ای؟»
گفتا: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»
خندید ازو کدو، که «من از تو، به بیست روز

پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله ای؟»
گفتا: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»
خندید از و کدو، که «من از تو، به بیست روز
برتر شدم، بگو تو که این گاهلی ز چیست؟»
او را چنار گفت: که «امروز، ای کدو
با تو مرا هنوز، نه هنگام داوری است
فردا که بر من و تو، وز بادِ مهرگان
آنکه شود پدید، که نامرد و مرد کیست.»

ناصر خسرو قبادیانی

پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله ای؟»

گفتا: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»

پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله ای؟»

گفتا: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»

کدو از درخت چنار پرسید: «تو چند سال داری؟»

درخت چنار پاسخ داد: «کمی بیش از دویست سال»

خندید ازو کدو، که «من از تو، به بیست روز

برتر شدم بگو تو که این کاهلی ز چیست؟»

برتر شدم بگو تو که این کاهلی ز چیست؟»

خندید ازو کدو، که «من از تو، به بیست روز

بوته ی کدو خندید و گفت: «من در مدت بیست روز از
تو بلندتر شدم بگو که دلیل این همه تنبلی تو چیست؟»

اورا چنار گفـت : که « امروز، ای کدو

با تو مرا هنوز، نه هنگام داوری است

او را چنار گفت : که « امروز، ای کدو

با تو مرا هنوز، نه هنگام داوری است

درخت چنار به او گفت: « امروز، زمان مناسبی برای
قضاوت میان من و تو نیست.

نکته: واژه ی « را » در این جا معنی « به » می دهد.

فردا که بر من و تو وزد باد مهرگان

آنکه شود پدید، که نامرد و مرد کیست.»

فردا که بر من و تو وزد باد مهرگان   آنگه شود پدید، که نامرد و مرد کیست.»

فردا که باد پاییزی بوزد معلوم می شود که چه کسی
درست می گوید (چه کسی پابرجا و استوار است و چه
کسی سست و فانی).»

نکته: مرد در اینجا به معنی محکم و استوار و
نامرد به معنی سست و بی اراده است.

نکته: منظور از فردا، چند مدت دیگر است نه فردای
آن روز.

واژه های مترادف (هم معنی)

کدوبن:

بن:

زیادت:

کاهلی:

داوری:

باد مهرگان:

پدید:

هنگام:

برتر:

واژه های مترادف (هم معنی)

بن: ریشه، بوته، درخت	کدوبن: بوته ی کدو
کاهلی: تنبلی	زیادت: بیش تر، افزون تر
باد مهرگان: باد پاییزی	داوری: قضاوت کردن
هنگام: وقت، زمان	پدید: مشخص، نمایان
	برتر: بالاتر، بلندتر

نکته: مهرگان جشنی است که ایرانیان در روز شانزدهم ماه مهر برگزار می کردند.

درست و نادرست

کدو بن، در کنار چنار روئید.

درست و نادرست

کدو بن، در کنار چنار روید.

درست

درست و نادرست

۲ بوته‌ی کدو پس از بیست روز محصول می‌دهد.

درس و نادرست

بوته‌ی کدو پس از بیست روز محصول می‌دهد.

نادرست

درسٔ و نادرست

باد مهرگان، کدو و چنار را از بین می برد .

درس و نادرست

باد مهرگان، کدو و چنار را از بین می برد.

نادرست

درک مطلب

عمر درخت چنار و بوته‌ی کدو ، هر کدام در این داستان چقدر بود؟

درک مطلب

عمر درخت چنار و بوته ی کدو ، هر کدام در این داستان چقدر بود؟

عمر درخت چنار بیش از دویست سال و عمر بوته ی کدو بیست روز

درک مطلب

چرا کدو پس از شنیدن سنّ چنار ، به او خندید؟

درک مطلب

چرا کدو پس از شنیدن سنّ چنار ، به او خندید؟

چون خودش در مدت بیست روز چنان رشد کرده بود که از درخت چنار بلندتر شده بود.

۳ چنار قضاوت در مورد خود و بوته‌ی کدو را به چه زمانی موکول کرد؟ چرا؟

۳ چنار قضاوت در مورد خود و بوته‌ی کدو را به چه زمانی موکول کرد؟ چرا؟

فصل پاییز

زیرا در فصل پاییز وزش باد، شدید می‌شود و در آن زمان، بوته‌ی کدو که ساقه‌ی ظریفی دارد در برابر باد توان مقاومت را ندارد و از بین می‌رود اما درخت چنار چون ریشه‌های محکمی دارد در مقابل باد مقاومت می‌کند و پابرجا می‌ماند.

درک مطلب

به نظر شما، حق با چنار بود یا بوته‌ی کدو؟ دلیل بیاورید.

۴ به نظر شما، حق با چنار بود یا بوته‌ی کدو؟ دلیل بیاورید.

حق با چنار بود زیرا او عمر طولانی کرده بود و می دانست در آینده چه اتفاق هایی می افتد.

درک مطلب

۵

طرح سوال

بارزترین ویژگی کدوبن و درخت چنار چه بود؟

طرح سوال

بارزترین ویژگی کدوبن و درخت چنار چه بود؟

کدوبن ← مغرور، خودبین

چنار ← صبور و استوار